

Klimat för nya ädla lövträd

Nästa månad hålls en ovanlig exkursion om skogsbruk. I fokus finns valnöt, tyskokxel och turkisk hassel.

– Jag tycker det finns anledning att prova nya möjligheter, säger professor Jens Peter Skovsgaard.

Han är kritisk till den negativa inställningen mot så kallade ”främmande trädslag”. Även om lagen ger utrymme att odla nya trädslag finns det många begränsningar och inte minst en ganska negativ inställning bland företag, myndigheter och intresseorganisationer.

– Det finns förstås anledning att vara försiktig med nya arter, men vi måste också se möjligheterna. Vi är beroende av några få trädslag och inte minst granen lever på många lokaler farligt i ett förändrat klimat.

– Dessutom känner träden inte av nationsgränser. De förflyttar sig naturligt. Oavsett om vi vill det eller inte kommer det nya arter till landet om klimatet förändras, konstaterar Jens Peter Skovsgaard.

HAN har i sin forskning arbetat mycket med värdepro-

Jens Peter Skovsgaard

duktion. Den handlar om att maximera värdet av enskilda träd genom omsorgsfull skötsel där ett antal huvudstammar väljs ut, stamkvistas och ges utrymme att växa genom gallring.

På så sätt kan värdet av björk, ek och andra lövträd mångdubblas, jämfört med om det blir massaved eller timmer av låg kvalitet. Det är också i de här sammanhangen de mer udda trädslagen kommer in.

– Jag har valt att fokusera på valnöt, tyskokxel och hassel, även om det finns många fler alternativ. De är alla tre europeiska trädslag, därför vill jag inte kalla dem exoter. De är på väg hit naturligt och närmast har vi tyskokxel i Danmark, på andra sidan sundet.

– Alla tre trivs i ett varmare klimat, men växer bra i delar av Sverige även idag. Tyskokxel och turkisk hassel är också ganska tåliga mot torka. Med omsorgsfull skötsel ger de tre ett vackert virke som är högt betalt i Europa, men som vanligt handlar det om tillgång och efterfrågan. Det behövs volymer för att få träindustrin intresserad.

TURKISK hassel är mest okänt och har dessutom namnet emot sig. Det är ingen vanlig hassel utan ett träd med en rejäl och raka stam. Det är väldigt skuggtåligt och växer ganska fort om andra träd.

Turkisk hassel efter 92 år. Foto Jens Peter Skovsgaard

Det rosafärgade kärnvirket var efterfrågat på 1800-talet vilket ledde till att stora skogsområden i Balkan, Turkiet och Kaukasus högs ut. Tillväxten är ganska bra med årsringar runt en centimeter.

VALNÖT är något mer beprövat. Jens Peter Skovsgaard har försök där han testat olika hybrider av valnöt under olika förutsättningar, däribland ett ganska nytt försök i Alnarp och ett i Bjäre, vilket nu är inne på tionde växtsäsongen. Det största trädet i försöket är 9,2 meter högt.

Under rätt förutsättningar, någorlunda bra jord med tillgång på vatten, är tillväxten bra. Nedlagd åkermark med god tillgång på kväve är ett bra alternativ.

TYSKOKSEL växer ungefär som eken. Virket blir hårt och homogent och används till allt från musikinstrument till exklusiva inredningar.

– Det är ett trevligt inslag i skogslandskapet med vackra blommor, vilket gynnar bin och andra insekter. Trädet verkar trivas bäst i blandbestånd, men vi behöver lära oss mer.

– Det gör vi bäst med inhemska försök. Jag märker ett ökande intresse bland enskilda skogsägare som vill prova nya möjligheter och är engagerade nog att lägga en extra insats för värdeproduktion, säger Jens Peter Skovsgaard.

För mer information om exkursionen, googla; ”Nya ädla lövträd”.

Kontakt

Jens Peter Skovsgaard, jp.skovsgaard@slu.se

Redaktör nyhetsbrevet

Pär Fornling: par.fornling@slu.se